

Staatssecretaris van Justitie
Mevrouw mr N. Albayrak
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Afdeling Nederland
Keizersgracht 177
Postbus 1968
1000 BZ Amsterdam
T 020 626 44 36
F 020 624 08 89
E amnesty@amnesty.nl
I www.amnesty.nl
Postbank 454 000

Datum
16 oktober 2007

Onderwerp
Afghanistan

Ons kenmerk
dir/en/2007/227

Uw kenmerk

Geachte mevrouw Albayrak,

Wij hebben kennis genomen van uw beleidsbesluit ten aanzien van Afghaanse asielzoekers, om geen categoriale bescherming in te stellen, zoals vastgelegd in uw Wijziging Vreemdelingencirculaire 2000 (2007/07) (WBV 2007/07), van 21 mei 2007. Als gevolg van een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State op 2 maart 2007 diende u de beslissing al dan niet een categoriaal beschermingsbeleid te voeren op basis van een nieuw ambtsbericht te motiveren. De in het ambtsbericht van februari 2006 vervatte informatie kon immers niet meer als juist en actueel beschouwd worden.¹ Blijkens genoemd WBV heeft u echter uw beleid niet gemotiveerd op basis van de informatie over de situatie in Afghanistan zoals in het nieuwe ambtsbericht van januari 2007 weergegeven. U heeft besloten tot handhaving van het beleid, te weten geen categoriaal beschermingsbeleid, omdat de ons omliggende landen ook geen bijzonder beleid voeren ten aanzien van Afghaanse asielzoekers.

Amnesty International dringt erop aan dat, zolang Nederland een nationaal beleid voert, de afweging voor een beschermingsbeleid gebaseerd wordt op met name de veiligheidssituatie in het land van herkomst en niet op het beleid van ons omliggende landen. In het licht van de verslechterde veiligheidssituatie zoals die uit het ambtsbericht naar voren komt en zoals die tevens blijkt uit berichtgeving na de verslagperiode van het ambtsbericht, wijst Amnesty International gedwongen terugkeer naar Afghanistan af.

In deze brief gaan wij nader in op de verslechterde situatie in Afghanistan, zowel de situatie zoals die in het ambtsbericht van januari 2007 beschreven wordt, als de verder verslechterde situatie na de verslagperiode van het ambtsbericht. Speciale aandacht zullen wij ook in deze brief besteden aan de situatie van vrouwen. Amnesty International is van mening dat alle vrouwen en meisjes in Afghanistan een verhoogd risico lopen slachtoffer te worden van mensenrechtenschendingen. In het bijzonder zullen we ingaan op het beleid ten aanzien van vrouwen die een westerse levensstijl hebben aangenomen en die zich, zoals in bovengenoemd WBV vervat, bij terugkeer weer zouden moeten kunnen accommoderen aan de Afghaanse zeden.

¹ Uitspraak Raad van State, 200609124/1, 2 maart 2007. In: Terugkeer naar Afghanistan: niet officieel gepubliceerde informatie van de Dienst Terugkeer en Vertrek van de IND, van 5 april 2007, wordt hier expliciet melding van gemaakt.

Ten slotte zullen we een kanttekening zetten bij het in genoemd WBV gestelde ten aanzien van eerwraak en bloedwraak.

1. Verslechterde situatie in en na verslagperiode ambtsbericht

Aangezien de veiligheidssituatie in Afghanistan niet de aandacht heeft gekregen die zij ons inziens verdient om tot een weloverwogen beleidsbesluit te kunnen komen, hebben wij een aanzienlijk aantal passages uit het ambtsbericht waaruit deze verslechtering blijkt, in bijlage 1 weergegeven. Het voorlaatste ambtsbericht van februari 2006 liet al een verslechtering zien. Deze verslechtering heeft zich tijdens de verslagperiode van het meest recente ambtsbericht van januari 2007 doorgezet. Overigens beslaat dit ambtsbericht de periode van februari tot en met oktober 2006. We zijn inmiddels bijna een jaar verder. De situatie in Afghanistan is nog verder verslechterd. In bijlage 2 informeren wij u over de periode na oktober 2006. Amnesty heeft na de verslagperiode in verscheidene rapporten haar grote zorgen uitgesproken ten aanzien van het toenemend aantal burgerslachtoffers.² Ook de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties heeft in zijn rapporten van maart en september 2007 aangegeven dat het geweld, waarbij burgers slachtoffer zijn, blijft toenemen en dat de veiligheidssituatie steeds verder verslechtert. In zijn rapport van september 2007 wijst hij erop dat de toegang voor VN-organisaties en andere hulporganisaties ernstig wordt belemmerd door de toenemende onveiligheid.³ De UNHCR heeft onlangs een overzicht gegeven van onveilige gebieden in alle windstreken van Afghanistan. De organisatie pleit voor het bieden van subsidiaire bescherming aan personen die uit deze gebieden komen.⁴

- Wij vragen u hoe uw beleidsbesluit zich verhoudt tot de veiligheids- en mensenrechtensituatie in Afghanistan en tot de informatie over de toegankelijkheid voor internationale organisaties.

2. Vrouwen en meisjes risicogroep

In het WBV worden alleenstaande vrouwen als een risicogroep aangemerkt. Bij de argumentatie hiervoor, zoals in voorgaand WBV vervat en in het nieuwe WBV overgenomen, hebben wij al eerder onze vraagtekens gezet. Het WBV stelt: *“Vaak worden alleenstaande vrouwen gestigmatiseerd als prostituee. Vrouwen kunnen in het algemeen reeds snel slachtoffer worden van tal van misdrijven. Er bestaat een levendige vrouwenhandel in Afghanistan. Voorts hebben vrouwen structureel te lijden onder de (traditionele) sharia. Daaruit volgend lopen alleenstaande vrouwen in heel Afghanistan een verhoogd risico op mensenrechtenschendingen, daar zij vaak geen sociaal netwerk hebben waarbinnen zij bescherming kunnen vinden.”*⁵ In genoemd WBV wordt ook gemeld dat geweld tegen vrouwen in het algemeen op grote schaal voorkomt en dat hier nauwelijks gerechtelijke bescherming tegen mogelijk is.

Bij brief van 26 juni 2006 gingen wij reeds uitgebreid in op het feit dat de argumenten die in het WBV gebruikt worden om alleenstaande vrouwen als risicogroep aan te merken, voor alle vrouwen en meisjes in Afghanistan gelden en niet slechts voor alleenstaande vrouwen. Wij verwijzen u dan ook naar deze brief. In het WBV wordt een vrouw als alleenstaand beschouwd als ze geen meerderjarige mannelijke familieleden heeft waarmee ze kan gaan samenleven. Wij nemen aan dat het hebben van een sociaal netwerk, zoals in het WBV genoemd, met name doelt op deze mannelijke familieleden bij wie een vrouw

² Al Index ASA 11/001/2007, Afghanistan: all who are not friends are enemies, Taliban abuses against civilians, 19 april 2007. Al Index ASA 11/002/2007, Afghanistan : Taliban attacks against civilians increasing and systematic, 19 april 2007. Al Index ASA 11/006/2007, Afghanistan : Mounting civilian death toll – all sides must do more to protect civilians, 22 juni 2007. Zie bijlage 2 van deze brief, p. 11-12.

³ UN General Assembly Security Council, Report of the Secretary-General, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security. A/61/799-S/2007/152, 15 maart 2007, UN General Assembly Security Council, Report of the Secretary-General, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, A/62/345-S/2007/555, 21 september 2007. Zie verder bijlage 2 van deze brief.

⁴ UNHCR, Afghanistan Security Situation relating to Complementary Forms of Protection, Update on the Situation in Afghanistan and International Protection Considerations – June 2005, Updated on 2nd September 2007. Zie bijlage 2, p. 11 van deze brief voor beschrijving van de gebieden.

⁵ WBV 2004/60 en WBV 2007/07.

bescherming zou kunnen vinden. In de brief van juni 2006 wezen wij er al op dat het geweld juist vaak van de zijde van mannelijke familieleden komt en dat tegen huiselijk geweld geen bescherming gevonden kan worden. Deze situatie is het afgelopen jaar niet veranderd. In het ambtsbericht van januari 2007 wordt opgemerkt dat het geweld in de eerste plaats wordt gepleegd door familieleden.⁶ Tevens verwijzen wij u naar onze brief van 5 maart 2004, waarin Amnesty concludeerde dat vrouwen en meisjes in Afghanistan als groep risico lopen op ernstige mensenrechtenschendingen vanwege hun geslacht, waarvoor zij door de overheid onvoldoende worden beschermd.

- Wij vragen u welk sociaal netwerk u voor ogen heeft dat aan Afghaanse vrouwen effectieve bescherming tegen mensenrechtenschendingen zou kunnen bieden.

Ten aanzien van vrouwenhandel wijzen wij u nog op een recent bericht van 27 augustus 2007 waarin een Afghaanse vrouw vermeldt dat zij door haar echtgenoot verkocht werd en daarna nog drie keer werd doorverkocht, samen met een aantal dochters van haar, door de opeenvolgende mannen die zij door de koop als haar echtgenoot beschouwde.⁷ Uit dit bericht komt naar voren dat het kopen en verkopen van vrouwen niet beperkt blijft tot alleenstaande vrouwen.

3. Vrouwen met westerse levensstijl

Ten aanzien van Afghaanse vrouwen die na hun vertrek een westerse levensstijl hebben aangenomen, is tot onze verbijstering ook in het nieuwe WBV gesteld, dat vrouwen zich bij terugkeer weer zouden moeten kunnen accommoderen aan de Afghaanse sociale zeden.⁸ Het advies in deze van de UNHCR wordt, evenals in het vorige WBV, genegeerd. De UNHCR is van mening, zoals ook in het WBV vermeld, dat van deze vrouwen niet verlangd kan worden terug te keren naar Afghanistan.

In onze brief van 26 juni 2006 hebben wij de toenmalige minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie om opheldering gevraagd over haar standpunt ten aanzien van vrouwen die zich weer zouden moeten kunnen accommoderen aan de Afghaanse zeden.⁹ Uw voorganger heeft ons in reactie op onze brief van juni 2006 laten weten bij haar standpunt te blijven dat de omstandigheid dat iemand zich bij terugkeer niet op gelijke wijze kan uiten of ontplooiën als in Nederland onvoldoende grond is om tot verblijfsverlening in Nederland over te gaan. Hiermee heeft zij onze vragen niet beantwoord over hoe zij verwachtte dat vrouwen zich zouden kunnen aanpassen aan de zeden in Afghanistan. Wij zouden graag van u antwoord krijgen op de volgende vragen:

- Verwacht u van Afghaanse vrouwen bij terugkeer dat zij zich aan de geldende mores in Afghanistan, zoals die uit het ambtsbericht naar voren komen, zullen aanpassen? Zo niet, wat verwacht u dan wel van hen, hoe kunnen zij zich volgens u weer in de Afghaanse samenleving voegen zonder in een situatie zoals in het ambtsbericht geschetst, terecht te komen?

Het nieuwe ambtsbericht van januari 2007 schetst een bijzonder somber beeld van de situatie voor vrouwen en meisjes in Afghanistan, die buitengewoon slecht genoemd wordt.¹⁰ Het ambtsbericht geeft aan dat de status van vrouwen laag is en dat zij worden gezien als eigendom van de man, dat zij structureel lijden onder (traditionele) toepassing van de shari'a en dat zij bloot staan aan wijdverbreid geweld en discriminatie waartegen ze geen bescherming kunnen krijgen.¹¹ De toegang tot onderwijs voor meisjes is verder verslechterd.¹² Het ambtsbericht vermeldt dat een aantal onderzoeken in de verslagperiode heeft uitgewezen dat geweld tegen vrouwen in heel Afghanistan, Kaboel inclusief, op grote

⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen ambtsbericht Afghanistan, januari 2007, p. 72.

⁷ IRIN, Benazir, Afghanistan 'I was sold four times', 27 augustus 2007.

⁸ Zie brieven Amnesty International dir/hh/2004/096, van 8 oktober 2004, dir/hh/2005/136, van 8 maart 2005 en dir/en/2006/061, van 26 juni 2006.

⁹ Dir/en/2006/061, p. 5.

¹⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen ambtsbericht Afghanistan, januari 2007, p. 71.

¹¹ ¹¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen ambtsbericht Afghanistan, januari 2007, p. 72.

¹² Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen ambtsbericht Afghanistan, januari 2007, p. 75.

schaal voorkomt. Familieleden, mensen uit de gemeenschap en ook staatsinstellingen zijn verantwoordelijk voor het geweld.¹³

In een rapport van maart 2007 meldt de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties over de situatie van vrouwen en de gevolgen voor hen bij het overtreden van de sociale mores: *"Progress towards the realization of gender equality continued to be held back by discrimination, insecurity and the persistence of customary practices. Honour killings of females by family members continue to be reported. Reasons included having been raped and elopement. Preliminary findings from the UNAMA and the Afghan Independent Human Rights Commission arbitrary detention monitoring campaign indicate that a high proportion of women in prison are detained for transgressing social mores. In Afghanistan's largest prison in Kabul, almost 30 per cent of female detainees are in prison for acts that do not constitute criminal offences, while a further 30 per cent are detained for adultery in breach of national due process standards."*¹⁴

Dat de rechtspraak het gevoerde beleid ten aanzien van verwesterde vrouwen op zijn minst ongemakkelijk vindt moge blijken uit een uitspraak van de rechtbank te 's Gravenhage van 5 september 2006. Het betreft een asielzaak van een vrouw en haar dochter, waarvan niet is komen vast te staan dat zij al voor hun vertrek een westerse levensstijl in Afghanistan hadden en daar problemen door hebben ondervonden. De rechter oordeelde dat de Afghaanse vrouw en haar dochter een westerse levensstijl hebben en dat de IND onvoldoende heeft gemotiveerd waarom er bij terugkeer geen sprake is van risico van schending van artikel 3 EVRM. De rechtbank stelt: *"Blijkens de meest recente ambtsberichten lopen Afghaanse vrouwen die een westerse levensstijl hebben aangenomen die als overschrijding van de in Afghanistan geldende sociale zeden wordt aangemerkt en die zo fundamenteel onderdeel is van hun identiteit dat onderdrukking daarvan volgens de UNHCR als vervolging kan worden aangemerkt, immers het risico slachtoffer te worden van mensenrechtenschendingen."*¹⁵ De rechtbank heeft hier wel degelijk met name gewicht gegeven aan de informatie uit de ambtsberichten en het standpunt van de UNHCR. Overigens heeft de Raad van State in deze zaak bij uitspraak van 6 april 2007 wederom slechts gewicht willen geven aan de passage over het bij terugkeer accommoderen in bovengenoemd WBV.¹⁶

In een meer recente zaak, van 22 maart 2007, oordeelt de rechtbank te 's Gravenhage dat van minderjarige dochters, die verwesterd zijn, niet verwacht kan worden dat zij, gelet op de huidige situatie in Afghanistan terugkeren naar dit land en dat ze bij gedwongen terugkeer gevaar lopen. De dochters wonen vrijwel heel hun leven, danwel een groot deel van hun leven in Nederland. De moeder van de dochters heeft niet kunnen aantonen dat zij voor vertrek een westerse levensstijl had of door haar levensstijl problemen heeft ondervonden. De rechtbank beslist: *"Gelet op de verslechterde positie van vrouwen in Afghanistan, zoals blijkt uit de meest recente ambtsberichten, had verweerder kenbaar moeten beoordelen of van de dochters onder die omstandigheden kan worden verlangd dat zij terugkeren naar Afghanistan."* Aangezien de zaken van de moeder en een meerderjarige dochter samenhangen met die van de minderjarige dochters verklaart de rechtbank ook het beroep in hun zaken gegrond.¹⁷

Eerder al, in juli 2005, overwoog de rechtbank te 's Gravenhage, dat het uitgangspunt van het beleid is dat het aannemen van een westerse levensstijl na het vertrek uit het land van herkomst niet zal leiden tot verblijfsaanvaarding, maar dat het gebruik van de term 'in de regel'¹⁸ duidt op een zekere ruimte voor uitzonderingen op dit algemene uitgangspunt.

¹³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, januari 2007, p. 72.

¹⁴ UN General Assembly Security Council, Report of the Secretary-General, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security. A/61/799-S/2007/152, 15 maart 2007, p. 10.

¹⁵ Awb 06/11969 BEPTDN/BE en Awb 06/11968 BEPTDN/BE.

¹⁶ Raad van State Afdeling Bestuursrechtspraak, Uitspraak 200607214/1, 6 april 2007

¹⁷ AWB 05/56906 en AWB 05/56908.

¹⁸ Bedoelde tekst in WBV luidde en luidt nog steeds: Overtreding van de geldende sociale normen kan blijkens het ambtsbericht voor betrokken individu ernstige gevolgen hebben. Hoewel dit zo is, zal het

Vervolgens oordeelde de rechter in de zaak van een vrouw en haar dochter, die al in de zienswijze hadden gewezen op een westerse levensstijl, dat de IND had moeten motiveren waarom in dit individuele geval van hen gevergd kan worden zich bij terugkeer te accommoderen. Bij brief van 8 oktober 2004 heeft Amnesty International reeds aan de voormalige minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie om verduidelijking gevraagd over de zinsnede dat het aannemen van een andere levensstijl na het vertrek uit het land van herkomst *in de regel* niet zal leiden tot verblijfsaanvaarding. Wij wilden weten in welke gevallen er volgens haar van de algemene regel zal moeten worden afgeweken.¹⁹ Wij hebben hier geen antwoord op gekregen.

- Wij vragen u hierbij daarom hoe wij de zinsnede dat het aannemen van een andere levensstijl na het vertrek uit het land van herkomst *in de regel* niet zal leiden tot verblijfsaanvaarding moeten interpreteren.

4. Eerwraak en bloedwraak

In het ambtsbericht van januari 2007 wordt ten aanzien van eer- en bloedwraak het volgende gesteld: *"In grote delen van Afghanistan komen onder verscheidene etnische groepen buitengerechtelijke executies en moorden voor, zoals eerwraak en bloedwraak. Het gaat hierbij met name om de vergelding van de dood van een familielid (bloedwraak) en de verdediging van de eer van de familie (eerwraak). Eerwraak en bloedwraak zijn uiterst complexe en eeuwenoude facetten van de Afghaanse cultuur. Het ontkomen aan eerwraak en bloedwraak hangt onder meer af van het vergrijp zelf, onder welke omstandigheden het vergrijp heeft plaatsgevonden en wie erbij betrokken waren. Daarom is het niet mogelijk te bepalen op welke schaal dit plaatsvindt. Vaak wordt bloedgeld betaald of worden dochters afgestaan aan de familie van het slachtoffer."*²⁰ Aangezien de bron die het ambtsbericht gebruikt voor boven aangehaalde passage niet openbaar is, hebben wij niet na kunnen gaan hoe deze bron de mogelijkheid tot het ontkomen aan bloed- en eerwraak heeft onderbouwd.²¹

In par. 6.7 van WBV 2007/07 wordt ten aanzien van eerwraak en bloedwraak het volgende opgemerkt: *"Binnen de traditionele verhoudingen bestaan ook niet-gewelddadige oplossingen voor deze problematiek."* Een asielzoeker moet aannemelijk kunnen maken, aldus het WBV, dat een niet-gewelddadige oplossing onmogelijk was. Het WBV stelt reeds dat een dergelijke niet-gewelddadige oplossing geen schending van artikel 3 EVRM moet vormen. Wij vragen ons af op welke niet-gewelddadige oplossingen, die geen schending van 3 EVRM vormen, bedoeld wordt.

Overigens is het ons uit aangehaalde passage niet duidelijk geworden waarom het niet mogelijk zou zijn te bepalen op welke schaal eer- en bloedwraak plaatsvindt. Uit een bericht van september 2006 kunnen wij opmaken dat tijdens de verslagperiode van het ambtsbericht het aantal moorden op vrouwen en meisjes vanwege eerwraak significant was toegenomen: *"According to AIHRC, some 185 women and girls have been killed by family members so far this year, a significant increase on the previous year. But rights activists say that the real number is much higher as many such cases go unreported, particularly in rural areas."*²²

- Graag vernemen wij welke niet-gewelddadige oplossingen voor de problematiek van eer- en bloedwraak in Afghanistan u kent. Ook zouden wij willen weten in hoeverre gegarandeerd kan worden dat, indien een niet-gewelddadige oplossing mogelijk is, deze geen schending zal vormen van artikel 3 EVRM. Voorts zouden wij willen weten of, indien een dergelijke niet-gewelddadige oplossing in een

aannemen van een andere levensstijl na het vertrek uit het land van herkomst in de regel toch niet leiden tot verblijfsaanvaarding.

¹⁹ Dir/hh/2004/096, 8 oktober 2004, p. 2.

²⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen ambtsbericht Afghanistan, januari 2007, p. 66.

²¹ Niet openbare bron: UNHCR, *Update of the Situation in Afghanistan and International Protection Considerations, June 2005*. Aangehaald in Algemeen ambtsbericht Afghanistan, januari 2007, voetnoot 298, p. 66.

²² IRIN: Afghanistan: Honour killings on the rise, Kabul, 15 September 2006, p. 1.

voorkomend geval voor handen is, gegarandeerd kan worden dat in de praktijk ook uitsluitend deze oplossing uitgevoerd zal worden.

5. Ten slotte

Samenvattend vragen wij u uw beleidsbesluit ten aanzien van Afghanistan te herzien en hierbij de algehele verslechterde veiligheidssituatie, zoals die uit het ambtsbericht en uit de informatie van na de verslagperiode blijkt, als belangrijkste gegeven te overwegen. Tevens vragen wij opheldering over uw standpunt en beleid ten aanzien van Afghaanse vrouwen die een westerse levensstijl hebben aangenomen. Ook vragen wij u verduidelijking over uw inzicht in de praktijk van bloed- en eerwraak in Afghanistan.

Zoals eerder en hierboven opgemerkt, is Amnesty International van mening dat de informatie over de verslechterde veiligheidssituatie doorslaggevend zou moeten zijn voor het bepalen of een categoriaal beschermingsbeleid geïndiceerd is. In het licht van de verslechterde veiligheidssituatie zoals die uit het ambtsbericht naar voren komt en zoals die tevens blijkt uit berichtgeving na de verslagperiode van het ambtsbericht, wijst Amnesty International gedwongen terugkeer naar Afghanistan af. Tevens is Amnesty International van mening dat alle vrouwen en meisjes in Afghanistan een verhoogd risico lopen slachtoffer te worden van mensenrechtenschendingen.

Voor nadere informatie verzoek ik u contact op te laten nemen met Geert Ronduite, interim hoofd afdeling Vluchtelingen. Een kopie van dit schrijven doen wij heden toekomen aan de minister van Buitenlandse Zaken en tevens aan leden van de Vaste Kamercommissie voor Justitie.

Hoogachtend,

Eduard Nazarski
Algemeen directeur

Bijlage 1: Verslechterde veiligheidssituatie in Afghanistan tot oktober 2006: enige relevante passages uit het Algemeen Ambtsbericht januari 2007

Hierbij worden enige passages uit het algemeen ambtsbericht Afghanistan januari 2007, verslagperiode februari tot en met oktober 2006 weergegeven, die de zorgwekkende ontwikkelingen in Afghanistan illustreren zoals de minister van Buitenlandse Zaken die verwoordt.

Politieke ontwikkelingen, afnemend gezag van centrale regering

p.14. Het heeft er echter alle schijn van dat Karzai steeds meer invloed aan het verliezen is ten gunste van de voormalige noordelijke Alliantie en krijgsheren uit het zuiden. Daarnaast hebben de Taliban in de verslagperiode aan kracht gewonnen.

p.16. voetnoot 38. Het DVV (*Division for Vice and Virtue*) was ten tijde van de Taliban een gevreesd ministerie dat toezag op de strikte naleving van de zedelijke bepalingen uit de shari'a. Het mogelijke herinvoeren van het DVV is reden tot zorg en geeft aan dat de conservatieve krachten in Afghanistan grote invloed hebben.

p.17. De macht van de centrale overheid is niet toegenomen in de verslagperiode. Zeker wat betreft het regionale (districts)bestuur kan de centrale regering nog moeilijk invloed uitoefenen. In veel gebieden maken plaatselijke commandanten de dienst uit. Veel van hun contacten lopen door tot in Kaboel. Feitelijk worden veel regio's dan ook bestuurd door plaatselijke commandanten. Corruptie, straffeloosheid en drugshandel op lokaal en regionaal niveau is endemisch.

p.18. In de verslagperiode leek de invloed van de Noordelijke Alliantie op Karzai te zijn toegenomen. Dit uitte zich onder meer in het feit dat maarschalk Fahim, voormalig minister van Defensie en Shura-i-Nazar kopstuk, werd benoemd als *Senior Advisor to the President*. Waarschijnlijk onder diens invloed benoemde Karzai, tot ongenoegen van de internationale gemeenschap, 14 politiecommandanten met een Noordelijke Alliantie-achtergrond.

p.20. De populariteit van de regering Karzai is afgenomen. Dit komt voornamelijk door de verslechtering van de veiligheidssituatie, maar ook door het gebrek aan slagvaardigheid van de overheid. Bovendien worden plaatselijke commandanten die zich schuldig maken aan drugshandel en allerlei vormen van intimidatie, geweld en corruptie niet vervolgd.

p.20. De in de verslagperiode gesignaleerde verslechtering van de veiligheidssituatie lijkt hand in hand te gaan met de toenemende macht van de krijgsheren.

p.26 Binnen het politie-apparaat heerst een hoge mate van corruptie. Veel ANP-officieren zijn zelf actief betrokken bij de drugshandel en zijn daarbij loyaal aan lokale commandanten.

p.29. Er zijn nauwelijks IAG's (illegally armed groups) ontwapend en veel overheidsfunctionarissen zijn nog steeds gelinkt aan IAG's.

Met de toenemende onveiligheid in met name het zuiden, lijkt het aantal IAG's zelfs toe te nemen. Commandanten gebruiken de onveiligheid als excuus hun milities niet te ontwapenen en de illegale wapenhandel in het noorden van Afghanistan is in de verslagperiode toegenomen.

Verslechterde veiligheidssituatie in hele land, zelfmoordaanslagen door Taliban

p.29. De veiligheidssituatie is in de verslagperiode in heel Afghanistan, Kaboel inclusief, aanzienlijk verslechterd. Het land is niet stabiel te noemen en de onveiligheid is toegenomen. Sinds de omverwerping van het Taliban-regime in 2001, is het jaar 2006 het meest gewelddadig geweest. In 2006 zijn tussen januari en oktober meer dan 2500 mensen om het leven gekomen ten gevolge van veiligheidsincidenten.

De Talibantroepen zijn talrijker geworden, vooral in het zuiden.

pp.29-30. Het aantal incidenten tussen anti-regeringseenheden (*Opposing Militant Forces, OMF*) enerzijds en regeringstroepen en internationale strijdkrachten anderszijds is sterk toegenomen.

p.30. Opvallend was dat de Taliban niet alleen guerilla-tactieken gebruikten, maar ook heuse veldslagen niet uit de weg gingen. De in de vorige verslagperiode gesignaleerde veranderde tactieken van de OMF hebben zich de afgelopen maanden doorgezet. Het aantal zelfmoordaanslagen steeg aanzienlijk en de op afstand te bedienen explosieven zijn moderner geworden.

Bij deze aanslagen kwamen ook burgers om het leven. Ook kwamen ontvoeringen en aanslagen op scholen vaker voor.

p.31. Herat is sinds de vorige verslagperiode instabieler geworden en niet meer 'relatief rustig' te noemen.

Veiligheidssituatie in Kaboel

p.32. In de verslagperiode is de Afghaanse hoofdstad het decor geweest van een aantal zware aanslagen waarbij tientallen mensen, voornamelijk burgers, de dood vonden. De NDS heeft aanwijzingen dat de bomaanslagen, zelfmoordacties en raketbeschietingen zullen worden geïntensiveerd. [..]

Dat de politie in Kaboel er feitelijk amper de orde kan handhaven bleek op 29 mei 2006. Rellen braken uit nadat een Amerikaans legervoertuig bij een ongeluk een aantal Afghaanse burgers had doodgereden. Circa 25 mensen verloren het leven tijdens de wanordelijkheden.

De stroom van terugkerende vluchtelingen drukt zwaar op de Afghaanse hoofdstad. Dit heeft consequenties op het gebied van werkgelegenheid en (sociale) huisvesting. Een groot gedeelte van de 3 miljoen inwoners tellende stad, heeft niet de beschikking over riolering, schoon water en elektriciteit. De criminaliteit in Kaboel blijft hoog.

Zuid-Afghanistan

p.33. Dat de situatie vooral in het zuiden verslechterd is tijdens de verslagperiode, blijkt onder meer uit het feit dat de overheid bepaalde gebieden nauwelijks kan controleren.

Noord-Afghanistan

p.34. De situatie in het noorden van Afghanistan is instabieler geworden ten opzichte van de vorige verslagperiode.

p.34. In Balkh zit de Jamiat-i-Islami commandant Atta nog altijd stevig in het zadel. Hoewel het bekend is dat Atta in het verleden betrokken is geweest bij de schending van klassieke mensenrechten en zich momenteel actief inlaat met drugshandel, wordt hij als gouverneur gedoogd.

p.34. De veiligheidssituatie in Badakhshan is fragiel.

p.35. De situatie in Jowzjan en Sar-i-Pol is instabieler geworden ten opzichte van de vorige verslagperiode. De veiligheidssituatie in Baghlan is gespannen.

Oost-Afghanistan

p.35. Grote delen van het oosten kenden een instabiele veiligheidssituatie.

p.35. In Khost is het aantal aanvallen op veiligheidsdiensten, overheidsfunctionarissen en ontwikkelingsorganisaties in de eerste helft van 2006 fors gestegen.

p.36. Onder meer gelet op de vele aanslagen in Paktia en Paktika op gezagsdragers, was de situatie in de beide provincies instabiel.

Centraal-Afghanistan

p.36. In de verslagperiode heeft er vooral een verslechtering van de veiligheidssituatie plaatsgehad in Daikundi en Ghazni.

p.36. In een poging in Wardak een einde te maken aan de verslechterende veiligheidssituatie, werden door gouverneur Naemi met name Tadzjeken uit het noorden gerekruteerd om milities te vormen.[..] Net als in Wardak zijn ook de bedreigingen van de veiligheidssituatie in Logar acuut te noemen.

Humanitaire situatie

p.37. De humanitaire situatie is in grote delen van Afghanistan slecht. [..]

De regering slaagt er niet in het VN Internationaal verdrag inzake de economische, sociale en culturele rechten te handhaven daar een groot gedeelte van de Afghaanse bevolking een gebrek heeft aan voedsel; basale gezondheidszorg; huisvesting; onderwijs en drinkwater.

De economie en de infrastructuur van het land zijn verwoest, de basisvoorzieningen zoals onderwijs, gezondheidszorg en veilig drinkwater zijn ontworpen en het land ligt bezaaid met mijnen. Het gebrek aan water en watervoorzieningen heeft een impact op de voedselzekerheid en gezondheidszorg in het land.

Drugsproblematiek

p.39. De drugsproblematiek in Afghanistan vormt een bedreiging voor de veiligheid en stabiliteit van Afghanistan. [...] Allerhande commandanten zijn betrokken bij de drugscriminaliteit, van commandanten die nauwe banden hebben met de overheid, tot Taliban-eenheden die de bevolking dikwijls onder druk zetten opium te verbouwen.

Rechtspraak

P 44. Het grootste gedeelte van juridische conflicten buiten de hoofdstad wordt beslecht door middel van gewoonterechtspraak, waarvan het zeer de vraag is of die in lijn is met mensenrechtenstandaarden. Voorts maakte de verslechterde veiligheidssituatie het haast onmogelijk voor overheidsrechtbanken in de provincies adequaat te functioneren.

P 45. Veel rechters beschikken niet eens over de geldende wetgeving en zijn niet geschoold in het recht.

Toezicht op mensenrechtensituatie

p.46. Vanwege de verslechterende veiligheidssituatie heeft de AIHRC (de *Afghan Independent Human Rights Commission*) haar activiteiten in het zuiden en zuiden-oosten aanzienlijk verminderd.

p.47. Tussen juni 2004 en mei 2005 heeft de AIHRC meer dan 2500 klachten gekregen, die ruim 4000 mensenrechtenschendingen inhielden. In 2006 is het aantal klachten aanzienlijk gestegen. De meeste klachten gingen over gedwongen huwelijken; huiselijk geweld, de illegale toe-eigening van land en arbitraire detentie. Veel klachten konden door de AIHRC uiteindelijk niet onderzocht worden vanwege de onveilige situatie en de betrokkenheid van plaatselijke commandanten voor wie dikwijls een grote mate van straffeloosheid geldt.

p.48. Overigens zijn de van overheidswege ingestelde meldpunten voor mensenrechtenschendingen die bij de provinciale kantoren van het ministerie van Binnenlandse Zaken waren ondergebracht in de verslagperiode gesloten. Op provinciaal niveau kunnen mensen nu met hun klachten bij de overheid terecht bij het ministerie van Rurale Ontwikkeling. Mensen zijn echter huiverig hun klachten daar te laten registreren. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de angst voor represailles.

p. 50. Ten gevolge van de veiligheidssituatie zijn in het zuiden en zuidoosten van Afghanistan nauwelijks organisaties actief.

Het is in de verslagperiode moeilijker geworden voor mensenrechtenorganisaties om adequaat te functioneren. Dit was niet alleen een gevolg van de verslechterde veiligheidssituatie, maar ook omdat overheidsinstanties wantrouwender werden ten opzichte van de mensenrechtenorganisaties. [...]

NGO's en mensenrechtenorganisaties zijn beduidend vaker dan in de vorige verslagperiode het doelwit geweest van aanslagen.

Mensenrechten: naleving en schendingen

p. 51. Door de verslechtering van de veiligheidssituatie zijn de mensenrechten in Afghanistan verder in het gedrang gekomen. [...]

Formele en informele machthebbers houden straffeloosheid in stand en houden juridische hervormingen tegen. [...]

p. 52. Indien de plannen voor oprichting van het *Department for Vice and Virtue* doorgang vinden, dreigt een verdere beknotting van de mensenrechten.

Vrijheid van meningsuiting

p. 53. De macht van conservatieve islamitische krachten is in de verslagperiode toegenomen. [...]

Ook zijn veel journalisten bedreigd wegens het maken van on-islamitische reportages.

Bewegingsvrijheid

p. 57. Omdat in de meer afgelegen gebieden van Afghanistan feitelijk de dienst wordt uitgemaakt door commandanten, komt afpersing van reizigers dikwijls voor, met name in de vorm van illegale tolheffingen. Bovendien is de infrastructuur vaak erg slecht waardoor reizen op zich een gevaarlijke bezigheid is.

p.58. Vooral in het zuiden en in mindere mate in het oosten was de bewegingsvrijheid in de verslagperiode nog verder beperkt vanwege de vele aanslagen, die dikwijls plaatshadden op snelwegen.

Vrouwen

p. 71. De situatie van vrouwen en meisjes in Afghanistan en vooral buiten Kaboel en andere grote steden is buitengewoon slecht. Dit komt niet alleen door extreme armoede en structurele discriminatie. Doordat de veiligheidssituatie zich in de verslagperiode met name in het zuiden heeft verslechterd en de invloed van fundamentalistische krachten is toegenomen, lukte het de overheid allerminst betere waarborgen te scheppen voor de handhaving van rechten voor vrouwen. Door de overheid gestarte programma's om de positie van vrouwen te verbeteren hebben weinig effect gesorteerd. Onder meer de plannen voor de oprichting van een *Department for Vice and Virtue* lijken eerder een indicatie dat de situatie voor vrouwen verslechtert.

p. 72. In de verslagperiode is een aantal onderzoeken uitgevoerd naar het geweld tegen vrouwen. De resultaten waren alarmerend. In heel Afghanistan, de steden Kaboel, Herat en Mazar-i-Sharif inclusief, komt op grote schaal geweld tegen vrouwen voor. Het geweld wordt gepleegd door in de eerste plaats familieleden. Verder zijn veelal mensen uit de gemeenschap en ook uit staatsinstellingen verantwoordelijk voor geweld tegen vrouwen.

p. 75. De toegang van vrouwen tot onderwijs is ook slecht. In de verslagperiode was er een schrikbarende stijging waar te nemen van aanvallen op (meisjes)scholen. Scholen, meisjes en leraren werden voornamelijk door Taliban en strijders van Hekmatyar aangevallen. Het aantal scholen voor meisjes en het aantal mensen dat hen les wil of kan geven is afgenomen gedurende de verslagperiode. In totaal is het aantal schoolgaande kinderen in 2006 met 100.000 gedaald.

Christenen

p. 78. Dat bekeerlingen risico lopen ernstig in hun mensenrechten te worden geschonden is in de verslagperiode gebleken in maart 2006. Toen werd de tot christen bekeerde moslim Abdul Rahman vervolgd voor afvalligheid.

Onveiligheid voor terugkeerders

p. 83. Gebrek aan huisvesting en werkgelegenheid zijn de grootste problemen waarmee terugkeerders te kampen krijgen. De problemen zijn in de afgelopen verslagperiode niet verminderd. De toegenomen onveiligheid heeft ook voor terugkeerders negatieve consequenties.

p. 84. De economische situatie van terugkeerders is in het zuiden nog slechter dan elders. Die situatie beïnvloedt het bestaan dermate negatief, dat de veiligheid van veel terugkeerders in gevaar is gekomen. Eén en ander hangt nauw samen met de voortdurende droogte die de bestaansmiddelen steeds schaarser maakt. Lokale commandanten strijden onderling om bijvoorbeeld vruchtbaar land en hout. Mensen worden zodoende gedwongen partij te kiezen in conflicten die hen in principe niet aan zouden moeten gaan.

p. 85. In het westen doen zich problemen voor aangaande de opvang van terugkerende (jonge) mannen vanuit Iran. UNHCR signaleerde in de verslagperiode een forse toename van Afghanen die tevergeefs werk probeerden te vinden in Iran. In veel gevallen werden zij totaal berooid over de grens gezet. UNHCR ontfermt zich vooralsnog over deze mensen maar de vraag is hoe het hen zal vergaan als UNHCR ook zijn activiteiten in het westen uitfaseert.

Binnenlands ontheemden

p. 85. Het aantal binnenlandse ontheemden is niettemin gedurende de verslagperiode aanzienlijk toegenomen. In Kandahar en Helmand zijn in september 2006 ongeveer 90.000 mensen op de vlucht geslagen. Dit is voornamelijk het gevolg geweest van de militaire operaties in het zuiden van Afghanistan.

Activiteiten van internationale organisaties

p. 86. In Afghanistan zijn tal van internationale organisaties actief, waaronder veel VN-organisaties. Echter, door de verslechterde veiligheidssituatie zijn de activiteiten van internationale organisaties vooral in het zuiden gedurende de verslagperiode verminderd.

Bijlage 2. Verslechterde veiligheids- en mensenrechtensituatie in Afghanistan: Ontwikkelingen na oktober 2006.

Na de verslagperiode van het ambtsbericht, februari tot en met oktober 2006, is de situatie in Afghanistan verder verslechterd. Wij zullen hier een niet uitputtend overzicht geven van de ontwikkelingen na oktober 2006.

UNHCR's veiligheidsinschatting en oproep bescherming te bieden

Allereerst willen wij wijzen op een schrijven van de UNHCR van 2 september 2007 waarin de organisatie een overzicht geeft van de gebieden in Afghanistan die de UNHCR als onveilig beschouwt. De UNHCR pleit voor het bieden van subsidiaire bescherming aan personen die uit de genoemde gebieden afkomstig zijn. De UNHCR geeft een opsomming van gebieden in alle windstreken: gebieden in het Zuiden, Zuidoosten, Noorden, Noordwesten, Noordoosten, Oosten, Westen en Centraal Afghanistan waaronder districten in Kaboel. In deze gebieden hebben zich de afgelopen maanden een of meer van de volgende gebeurtenissen voorgedaan:

- Intensified counter insurgency activities, including aerial bombings, by ISAF/NATO following its expansion which have escalated into open warfare in the south, south east and eastern provinces;*
- Indiscriminate attacks by anti-government elements, inter alia through the consistent use of indiscriminate types of warfare (IED on the roads, missile attacks, bombs, as well as suicide bomb attacks) including attacks on "soft targets" such as schools, teachers, and religious figures;*
- Systematic acts of intimidation, involving arbitrary killings, abductions and other threats to life, security and liberty, by anti-government elements and by regional warlords and militia commanders as well as criminal groups;*
- Illegal land occupation and confiscation with limited possibilities for redress;*
- Religious, tribal conflicts and conflict over the use of pasture land between armed Afghan factions in Faryab, Heart, Khost and Maidan Wardak provinces and inadequate responses by the central government to address violence and protect civilians;*
- Possible military operation in places where the AGE have established their presence."²³*

Geweld tegen burgers

Amnesty heeft na de verslagperiode in verscheidene rapporten haar grote zorgen uitgesproken ten aanzien van het toenemend aantal burgerslachtoffers.²⁴ Burgers zijn gedood bij aanvallen tegen de Taliban door de strijdkrachten van de VS, de NATO en Afghanistan. Ook zijn burgers gedood bij willekeurige (zelfmoord-) aanslagen door de Taliban. De Taliban zouden ook burgers als menselijk schild gebruiken tegen aanvallen. Door aanvallen van beide kanten zijn vrouwen en kinderen omgekomen.

Zelfmoordaanslagen zijn in de afgelopen twee jaar dramatisch gestegen, met honderd drieëntwintig aanslagen in 2006, tegenover zeventien in 2005. Er zijn in 2006 volgens cijfers van de Verenigde Naties 237 doden gevallen bij zelfmoordaanslagen. Volgens de NATO waren er daarnaast 519 dodelijke slachtoffers door toedoen van geïmproviseerde explosieven. In 2006 zouden er volgens de Afgaanse overheid zevenhonderd burgers zijn omgekomen bij vijandigheden, terwijl er alleen al in de eerste vier maanden van 2007 driehonderd tachtig burgers gedood werden. Meer Recent, op 17 juni 2007 kwamen bij een zelfmoordaanslag op een politiebuis in Kaboel vierentwintig mensen om, onder wie tweeëntwintig politiemensen. Er vielen tweeënvijftig gewonden onder de burgerbevolking. Een dag ervoor kwamen bij een zelfmoordaanslag die gericht was op een militair-burger konvooi in Kaboel vier omstanders om. Ook op 17 juni kwamen minstens zeven kinderen

²³ UNHCR, Afghanistan Security Situation relating to Complementary Forms of Protection, Update on the Situation in Afghanistan and International Protection Considerations – June 2005, Updated on 2nd September 2007.

²⁴ AI Index ASA 11/001/2007, Afghanistan: all who are not friends are enemies, Taleban abuses against civilians, 19 april 2007. AI Index ASA 11/002/2007, Afghanistan : Taleban attacks against civilians increasing and systematic, 19 april 2007. AI Index ASA 11/006/2007, Afghanistan : Mounting civilian death toll – all sides must do more to protect civilians, 22 juni 2007.

om bij een luchtaanval van de VS op een religieuze school in Paktika. Twee weken ervoor, op 1 juni, zouden minstens veertien burgers zijn omgekomen bij een luchtaanval van de NATO in Sangin, Helmand.²⁵

Amnesty International heeft in een rapport van april 2007 specifiek aandacht gevraagd voor de schendingen van het humanitaire recht en de mensenrechten tegen de bevolking door de Taliban. Het rapport beslaat de periode januari 2005-maart 2007. Naast de algemene gewelddadigheden tegen de gehele bevolking (*including threats, intimidation and attack targeting civilians and indiscriminate attacks, including suicide bombings attacks on schools, abductions and unlawful killings of captives*²⁶) vormt de Taliban opnieuw een ernstige bedreiging voor het openbare leven en het recht op onderwijs van vrouwen en meisjes: *"In the ongoing armed conflict, women continue to face attacks, threats and harassment by the Taleban and other armed groups. During the past two years women aid and health workers, election candidates, teachers, women's rights activists and other human rights defenders have been subjected to threats and attacks, in some cases resulting in death. Women have also been injured or killed in indiscriminate attacks like suicide bombings. As noted above, the country's education system has come under relentless assault from the Taleban and other groups, with girls' schools and their teachers subject to attack."*²⁷

De Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties bericht in zijn rapport van 15 maart 2007 dat sinds september 2006 de gewapende strijd in aantal en vorm is toegenomen.²⁸ Onder andere is een record aantal zelfmoordaanslagen gepleegd, met name gericht tegen buitenlandse militaire konvooien, maar in toenemende mate ook tegen burgers.²⁹ De Secretaris-Generaal noemt de gewelddadigheden tussen facties en de criminaliteit in het noorden van Afghanistan een belangrijke uitdaging voor de autoriteiten en een gevaar voor de internationale gemeenschap in Afghanistan.³⁰ In zijn meest recente rapport van 21 september 2007 doet de Secretaris-Generaal verslag van een verdere toename van het aantal burgerslachtoffers die omkomen bij gevechtshandelingen: *"Combat operations by both pro- and anti-governmental forces have resulted in the death or injury of large numbers of non-combatants, and the frequency of such incidents continues to rise."*³¹

Hoewel het precieze aantal burgerslachtoffers niet duidelijk is, mede omdat de statistieken van de VN missie in Afghanistan hierover niet openbaar zijn en de onveiligheid in het land het moeilijk maakt om onafhankelijk onderzoek te doen naar de gevolgen van de gevechten op burgers, blijft het aantal burgerslachtoffers stijgen. In augustus van dit jaar alleen al zouden er volgens de AIHRC honderd achtenzestig burgers zijn omgekomen bij gewapende conflicten, zelfmoordaanslagen, geïmproviseerde explosies en luchtaanvallen. In juli 2007 waren dat er honderd vierenveertig.³²

In het rapport van een missie die de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties naar Afghanistan heeft ondernomen van 11 tot 16 november 2006, spreekt de Veiligheidsraad zich zeer zorgelijk uit over de veiligheidssituatie: *"The mission took place against a backdrop of nine months of growing instability. Security was the dominant concern in Afghanistan. Many of the mission's interlocutors expressed apprehension about the rise in violence in Afghanistan, especially in the south, south-east and east of the country. [...] However, limited factional tensions were emerging in the north and trends towards rearmament had been detected. The security situation in general remained precarious*

²⁵ AI Index ASA 11/006/2007.

²⁶ AI Index: ASA 11/001/2007. Afghanistan. All who are not friends, are enemies: Taleban abuses against civilians , april 2007, p. p. 4.

²⁷ AI Index: ASA 11/001/2007. Afghanistan. All who are not friends, are enemies: Taleban abuses against civilians , april 2007, p.23.

²⁸ UN General Assembly Security Council, Report of the Secretary-General, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security. A/61/799-S/2007/152, 15 maart 2007, p.1.

²⁹ A/61/799-S/2007/152, p.2.

³⁰ A/61/799-S/2007/152, p. 3

³¹ UN General Assembly Security Council, Report of the Secretary-General, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, A/62/345-S/2007/555, 21 september 2007, p. 13.

³² IRIN, Afghanistan: civilian casualties reportedly peak in August, Kabul, 5 September 2007.

throughout the country, with the threat of suicide attacks and other forms of terrorism by the Taliban, Al-Qaida and other extremist groups posing a serious threat to the nation-building process."³³

Ontwapening en herbewapening

Met betrekking tot het te langzaam verlopende ontwapeningsproces meent de Secretaris-Generaal in zijn rapport van maart 2007 dat dit proces *"suffered from the overall deterioration in the security situation and diminished confidence in the country's stability."*³⁴ In zijn rapport van september 2007 merkt de Secretaris-Generaal op dat, hoewel het ontwapeningsproces in gang is gezet, er ook berichten zijn van herbewapening in de laatste maanden en hij noemt de mogelijke achtergrond hiervan: *"However, resistance has been observed in the north-east, north and west, where unverified reports of weapons distribution by commanders have increased in recent months, as previously reported (A/61/799-S/2007/152, para. 23). Some reports suggest that the ongoing viability of the Taliban as a military movement has caused commanders to hold on to their weapons in case the Government is defeated by the Taliban and the extremist group again tries to impose itself on the entire country."*³⁵

Verslechterde veiligheidssituatie en mensenrechtensituatie

Ten aanzien van het naleven van de mensenrechten en de veiligheid voor burgers stelt de Secretaris-Generaal in maart 2007: *"Lack of security remained the greatest challenge to the enjoyment of human rights in Afghanistan. The killing of teachers and attacks on education facilities continued. Fighting in southern Afghanistan caused displacement and affected aid assistance delivery. According to ISAF, insurgency-related violence led to an estimated 134 civilian fatalities between October 2006 and January 2007. Civilians were caught in crossfire during combat operations, particularly in the south. [...] ISAF publicly stated that civilian casualties were its single biggest failure in 2006 [...]"*³⁶

In zijn rapport van september 2007 schetst hij opnieuw een somber beeld van de mensenrechtensituatie: *"The worsening security conditions and the absence of a consistent rule of law, described above, have had a negative effect on the enjoyment of human rights in Afghanistan, especially the right to life and security, free movement, access to education and health and access to livelihood by communities."*³⁷

In aanvulling op het gestelde in het ambtsbericht op pagina 50, dat het moeilijker is geworden voor mensenrechtenorganisaties om adequaat te functioneren, vanwege de onveiligheid en omdat overheidsinstanties wantrouwiger ten opzichte van de organisaties worden, wijzen wij op het volgende. De onafhankelijke mensenrechtenorganisatie AIHRC wordt in haar onafhankelijkheid bedreigd. De meerderheid van de parlementariërs in het Afghaanse Lagerhuis (Wolesi Jirga) heeft gestemd vóór een wetsvoorstel dat alle negen commissieleden van de AIHRC rechtstreeks aangesteld worden door het parlement. Het wetsvoorstel moet nog aan de president worden voorgelegd³⁸.

De Hoge Commissaris voor de Rechten van de Mens geeft in een rapport van maart 2007 een uiterst sombere samenvatting van de mensenrechtensituatie in Afghanistan: *"There are serious efforts towards reform in key sectors and a number of achievements, including in the security and justice sectors. However, Afghanistan's transition is overshadowed by the armed conflict which intensified in 2006 and which poses challenges to political, social and economic achievements. Violence has taken hundreds of civilian lives, hindered much-needed delivery of development aid, created new groups of displaced and, coupled with grinding poverty and the illegitimate narcotics industry, remains the greatest challenge for*

³³ UN Security Council, Report of the Security Council mission to Afghanistan, 11 to 16 November 2006, S/2006/935, 4 december 2006, p. 3.

³⁴ A/61/799-S/2007/152, p. 6.

³⁵ UN General Assembly Security Council, Report of the Secretary-General, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, A/62/345-S/2007/555, 21 september 2007, p.10.

³⁶ A/61/799-S/2007/152, p. 9.

³⁷ UN General Assembly Security Council, Report of the Secretary-General, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, A/62/345-S/2007/555, 21 september 2007, p. 11.

³⁸ IRIN, Kabul, Afghanistan: Rights watchdog appeals to president, 11 september 2007.

Afghans. Despite some significant gains, justice reform continues to face daunting obstacles; improvements achieved by women over the last four years are overshadowed by ongoing discriminatory practices; and factional fighting between commanders continues to pose threats in some areas. Arbitrary detention is commonplace and torture continues to be reported. Impunity continues largely unabated both for past and present crimes. Many commanders against whom there are credible allegations of abuse and who control armed militia continue to hold official positions.”³⁹

Wederopbouw en beperkte toegang VN en NGO's.

De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties noemt de volgende oorzaken die tezamen een grote bedreiging vormen voor de wederopbouw van Afghanistan: *“The mission found that the spread of insurgency, and terrorist activity by the Taliban, Al-Qaida and other extremist groups, linked with the illegal drug trade, coupled with corruption and failures of governance and the rule of law, collectively pose a grave threat to reconstruction and nation-building in Afghanistan.”⁴⁰*

De Secretaris-Generaal rapporteert in september 2007 dat de toegang tot gebieden waar humanitaire hulp nodig is, ernstig wordt belemmerd door de toenemende onveiligheid: *“Humanitarian access has become a growing challenge; at least 78 districts have been rated by the United Nations as extremely risky, and therefore inaccessible to United Nations agencies. The delivery of humanitarian assistance has also become increasingly dangerous. The World Food Programme (WFP) and its implementing partners have experienced multiple attacks on food convoys, while several non-governmental organizations, and increasingly those carrying out the vital and dangerous task of demining, have had both national and international staff attacked or killed on road missions.”⁴¹*

Beperkte toegang tot onderwijs

Ter aanvulling op het gestelde in het ambtsbericht dat *‘lang niet alle kinderen van onder de 15 jaar regelmatig naar school gaan’⁴²*, wijzen wij u op een rapport van Oxfam, waaruit blijkt dat meer dan de helft van de Afghaanse kinderen, ongeveer 7 miljoen kinderen, niet naar school gaat.⁴³ In de zuidelijke provincies waar het schoolseizoen in september start, zijn honderden scholen dicht gebleven. In gebieden waar de Taliban opereren kunnen scholen niet openen, omdat meisjes geen toegang tot onderwijs mogen hebben en jongens slechts Islam studies in moskeeën mogen volgen, aldus een IRIN persbericht van 6 september 2007.⁴⁴

Overigens spreekt de Secretaris-Generaal in zijn rapport van september 2007 over ongeveer 2 miljoen kinderen, van wie 1,3 miljoen meisjes, die geen formeel onderwijs volgen. Het is ons niet bekend waar de discrepantie met de cijfers van Oxfam in gelegen is. De Secretaris-Generaal wijst in zijn rapport opnieuw op de gewelddadigheden tegen scholen, docenten en studenten: *“Reports of attacks on schools and threats to teachers and students are plentiful, and risk undermining educational efforts and the gains achieved to date.”⁴⁵*

Verslechterde situatie voor vrouwen

In zijn meest recente rapport van 21 september 2007 maakt de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties melding van een verdere verslechtering van de positie van vrouwen in Afghanistan: *“violence against women and discriminatory traditional practices continue to*

³⁹ United Nations General Assembly, Human Rights Council, Report of the High Commissioner for Human Rights on the situation of human rights in Afghanistan and on the achievements of technical assistance in the field of human rights, A/HRC/4/98*, 5 maart 2007, p.1.

⁴⁰ S/2006/935, p. 10.

⁴¹ UN General Assembly Security Council, Report of the Secretary-General, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, A/62/345-S/2007/555, 21 september 2007, p. 14.

⁴² Algemeen ambtsbericht Afghanistan januari 2007, p. 43.

⁴³ Oxfam Briefing Paper, no. 93. Free, Quality Education for Every Afghan Child, November 2006, p. 3.

⁴⁴ IRIN: Afghanistan: Hundreds of school remain closed in south, 6 September 2007.

⁴⁵ UN General Assembly Security Council, Report of the Secretary-General, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, A/62/345-S/2007/555, 21 september 2007, p. 12.

*infringe on women's rights. There has been an overall increase in the reporting of violence against women across the country, including cases of selfimmolation in the west and south and violence related to child and forced marriages. Reports of honour-related killings are also on the rise, and the failure of authorities to investigate and prosecute such cases remains a major concern."*⁴⁶

In aanvulling op het in het ambtsbericht gestelde ten aanzien van het beëindigen van een huwelijk, dat scheiden voor Afghaanse vrouwen een moeilijke onderneming is, daar het een schande over de familie werpt (p. 76), wijzen wij u op het volgende. Vrouwen die door hun man zijn verlaten, zouden in principe na vier jaar een scheiding kunnen aanvragen, maar dit gebeurt nauwelijks, omdat het sociale stigma van een gescheiden vrouw groot is. Aan de andere kant regelen mannen de scheiding met gemak, met enorme gevolgen voor de verlaten vrouw en eventuele kinderen. *"Men send in divorce papers or verbally express their will for separation over the phone to a judge and by doing so simply destroy the life of young women"*, aldus de *Afghan Independent Human Rights Commission* (AIHRC) in een bericht van 21 augustus 2007. Vrouwen die verlaten zijn of die slachtoffer zijn van huiselijk geweld zien vaak geen andere uitweg dan zelfdoding. In de eerste zes maanden van 2007 hebben meer dan 250 vrouwen suïcide gepleegd, aldus de AIHRC.⁴⁷

Mijnen

In aanvulling op de informatie over mijnen, zoals in het ambtsbericht op pagina 58 vermeld, dat mijnenvelden een obstructie vormen voor de bewegingsvrijheid in Afghanistan en dat mijnenvelden ontruimd worden met behulp van de organisatie HALO-trust, wijzen wij u op een bericht van 30 augustus 2007. Hierin wordt vermeld dat na de moord op drie mijnenopruimers er geen ontmijningsactiviteiten meer in de provincies Kandahar en Helmand worden ondernomen, zolang geen veiligheid gegarandeerd kan worden. Er zouden volgens hetzelfde bericht maandelijks meer dan vijftig Afghanen gedood of gewond raken door mijnen.⁴⁸

Division of Vice and Virtue

In aanvulling op het in het ambtsbericht op pagina 16 gestelde dat het mogelijk herinvoeren van het DVV (*Division for Vice and Virtue*) reden tot zorg geeft en dat het aangeeft dat de conservatieve krachten in Afghanistan grote invloed hebben, wijzen wij u op het volgende. Tijdens de Ramadan in 2006 (september-oktober 2006) zou voor de duur van de Ramadan, een lokale '*vice and virtue department*' zijn ingesteld in de provincie Khost door wie mensen werden gearresteerd '*for selling alcohol to Muslims, possessing and selling pornography, and displaying "other improper ethics"*'⁴⁹

Gedwongen terugkeer

In aanvulling op het ambtsbericht ten aanzien van gedwongen terugkeer vanuit buurlanden van Afghanistan, waarin wordt vermeld dat er van Iraanse zijde druk op de Afghaanse vluchtelingen is dat land te verlaten en dat in 2005 meer dan 100.00 Afghanen vanuit Iran gedwongen zijn teruggekeerd, willen wij u wijzen op een rapport van *Human Rights Watch* van juni 2007. Hierin roept de organisatie Iran op de massadeportaties van Afghanen te stoppen. *Human Rights Watch* merkt op dat: "*Iran announced in 2006 that it would 'voluntarily repatriate' all of the more than 1 million Afghans remaining in Iran by March 2008, saying that none of those people are refugees*". Sinds april 2007 heeft Iran echter bijna 100.00 Afghanen gedwongen teruggestuurd naar Afghanistan.⁵⁰

⁴⁶ UN General Assembly Security Council, Report of the Secretary-General, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, A/62/345-S/2007/555, 21 september 2007, p. 12.

⁴⁷ IRIN: Afghanistan: Women reluctant to seek marital redress through the courts. Faryab, 21 Augustus 2007.

⁴⁸ IRIN, Kandahar, Afghanistan: Deminers demand security guarantees before resuming work in Kandahar, 30 augustus 2007.

⁴⁹ US Department of State, Afghanistan, Country Report on Human Rights Practices, 2006. 6 maart 2007, p. 6.

⁵⁰ Human Rights Watch: Iran: Halt Mass Deportation of Afghans, 19 juni 2007, p. 1